

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΙΔ'

ΟΛΙΣ έπηρα τ'α χρήματα, πού τόσο γενναίωδρα μου είχε προσφέρει ή λιάδη Έθελ —συνεχίζει ή Σάρα Μπερνάρ στή ε'Απαμνημονευμάτ' της— σκέφτηκα πώς είχα εξασφαλίσει πειρά τ'ο πού πού μου χρειαζόταν γιά ν' αγοράσω τούς δυό λεοντιδεΐς.

Ήταν Τρίτη και τ'ο ίδιο βράδυ δέν έπαιξα στή «Ζαΐρα» τ'ο Βολταίρου. Μά την Τετάρτη και την Πέμπτη δέν είχα ρόλο στίς παραστάσεις. Έτσι ήμουν ελεύθερη γιά δυό μέρες. Χωρίς νά πώ λούτσιν τσίτες στό θέατρο, μπήρα στό τσίταινο κ' έγραφα γιά τ'ο Λίβερετυλ. Ήξερα πώς βοσκάνταν στήν πόλη αυτή ένα μετάνοιο στήν πόλη αυτή ένα μετάνοιο

γάλο θηροτροφείο, τ'ο «Γκρός Ζοός», κ' έτι πύθρωνα εκεί τούς λεοντιδεΐς πού ήθελαι.

Τό ταξείδι μου ήταν πολύ διασκεδαστικό. Άν και ταξείδινα ινκόγκνυτο, όλοι σχεδόν οι συνταξιδιώται μου μ' άναγνώρισαν και δέν παρέλειπαν σ' κάθε είκασια, νά μου εκδηλώνουν τόν ένθουσιαστικό τους.

Έπειτα από τεσσάρων ώρών διαδρομή, έφτασα στό Λίβερετυλ. μαζί με δυό φίλους μου πού με συνόδευαν, στίς διώμοση τ'ο απόγευμα και τραβήξαμε κατ' εΐθειαν γιά τ'ο θηροτροφείο. Μά εκεί σπάηρα άόνητα νά βρούμε την είσοδό του. Τέλος, κάποιος μπαζούκας τής γενοτάς ανέλαβε νά μās διευκολήνη και μās έδειξε μιά πόρτα, από την όποιαι μπαίκαμε σ' ένα μεκρό δοκιματρία χωρίς κανένα έπαυλο. Ένας άνδρας κοντός στεκόταν στή μέση τ'ο δοκιματρία αυτού.

- 'Ο κ. Γκρός; ρώτησα.
- Έγώ ό ίδιος, μου άπάντησε.
- Θα ήθελα ν' αγοράσω κανένα λιοντάρι, είπα τότε με τή μεγαλύτερη άφέλεια.

'Ο κ. Γκρός άρχισε νά γελάει δυνατά και μου άπάντησε:

- Όστε είνε αλήθεια, δεσπονίς, πώς άγαπάτε πολύ τά ζώα; Είχα ρθει την περασμένη βδομάδα στό Λονδίνο και σās είδα νά παίζετε στόν «Ερνάντο».
- Δέν πιστεύω νά μάβατε άπ' αυτών ότι άγαπάω τά ζώα;
- Όχι. Ένας έμπορος σκηνίων τής όδου 'Αγίου Άνδρέου στό Λονδίνο, πού είτε πώς άγοράσατε άπ' αυτών δυό σκυλιά και πώς, άν δέν σās εμπόδιζε ένας κήρυς πού ήταν μαζί σας, θ' άγοράσατε πέντε.
- Έ λούτσιν, κύριε Γκρός, είπα εγώ τότε, σήμερα θέλω ν' αγοράσω δυό λιοντάρια.
- Τότε θα σās δείξω ό,τι έχω, μου άπάντησε εκείνος.

Και άμέσως κατεβήκαμε στήν αλλη τ'ο οικήματος, όπου βρισκόταν τ'ο θήραιο.

- 'Ο! τί ήπέρχα ζώα! Δυό θαμιακά άρρακινά λιοντάρια, με τριχίμα λαμπρό, μαστίγοναν με την προσηρή σιρά τους δέν άέρα. Μάλίς πρδ δύο ήμερών τά είχαι φέρεи στό θηροτροφείο και γ' αυτό ήσαν άκόμα γεμάτα ύγεια, άγρια κ' άνυπόταχτα. Άγρωσάουν την έγχαρτέρηρα πού άποτελεί τ'ο στίγμα των έγχερωσμένων θήρων.
- 'Ο! κύριε Γκρός, φώναξα, αυτά είνε πολύ μεγάλα γιά μένα. Θέλω δυό λεοντιδεΐς.
- Δυστυχώς, δεσπονίς, δέν έχω.
- Τότε θα σās παρακαλώ νά μου δείξετε τά άλλα σας ζώα...

Έτσι είδα τις τίγρεις, τις λεοπαρδάλεις, τά τσακάλια, τούς άγριόγατους και στάθηρα έπ' ώρα μπρός στους έλέφαντας, τούς όποιους λατρεύω. Τ' άσθερό μου μάλιστα είνε ν' άποκτήσω μιά μέρα ένα

σμένη κόρη γκρομπίρας μέσ' από βάραθο πού έχασσε κάτω άπ' τ'ο δάμα τού πυργου, μαύρο σάν την κόλαση...

Κι' από τότε ή πένθημη αυτή τοποθεσία όνομάστηκε εις άνάμνησην τού τραγικού περιστατικού «Χαράδα τού πηδηματος».

Έτσι πένθαν ή πεντάμορφη Ρίτα... Έτσι κυριότερη ή 'Ορσάρα...

'Ο Μπαλντουίνου όμως δέν χάρισε τόν θρίαμβό του αυτό. Άλλεπακίμενος γιά τ'ο θάνατο τής λατρευτής του, πέθανε σέ πολύ λίγον καιρό από μαράζι...

μαρσοσκιαζό έλέφαντα. Μά ό κ. Γκρός δέν είχε παρά μεγάλους, πολύ μεγάλους.

Έτσι τ'ο τέλος άγόρασα έναν άγριόγατο. Ήταν πολύ νεαρός άκόμα, πολύ άστειος και τ'ο κεφάλι του έμοιαζε με στόμα μεσοαιωνικής ύδρροφής. Έπίσης άγόρασα ένα μεγάλο λυκόσκυλο όλίγειμο, με τρίχωμα δυσί, με μάτια γεμάτα φλόγα και με δόντια μακρτά και μυτερά. Ήταν τρομερό νά τ'ο βλέπη κανείς.

'Ο κ. Γκρός μου έκανε στό τέλος δώρο έξη μακρούς χαμελιόντες; πού έμοιαζαν με σαυρες, καθώς κ' έταν μεγαλύτερο πού ήταν πραγματικό άριστούργημα κ' έμοιαζε με τά κνήμια έκαινα κομμοτεχνήματα, πού άλλάζουν διαρκώς χρώματα. Άλλοτε φούσκωνε και στεςγγίμνε σάν βάρβαρο και άλλοτε άπλωνόταν και γινόταν επίπεδος σάν φύλλο δέντρου. Μπορούσε νά κυττάξη μπρός, πίσω, δεξιά κ' άριστερά.

Ήμουν εύχαριστημένη και κατενθουσιασμένη άπ' αυτό τ'ο δώρο και όνόμασα τ'ο χαμελιόντά μου «Γκρός», γιά νά τιμήσω και νά εύχαριστήσω τ'ο δωρητή του.

Ξαναγύρισαι στό Λονδίνο, έχοντας τόν άγριόγατο κλεισμένο μέσα στό κλουβί του, τ'ο λυκόσκυλο δεμένο με μιά γερή άλυσίδα, τούς έξη χαμελιόντας κλεισμένους μέσα σ' ένα κοτύ και τόν «Γκρός» έπάνω στόν όμο μου δεμένο με μιά χρυσή άλυσίδα, την όποιαι ίχαιμε άγοράσει σ' ένα κομμωματοπώλη.

Τό προσωπικό μου όμως δέν έμεινε καθόλου εύχαριστημένο. Είχα ήδη στό σπίτι τρεις σκύλους: τ'ο «Μενουκας» πού τόν είχα φέρεи μαζί μου άπ' τ'ο Παρίσι, τ'ο «Μπουλι» και τ'ο «Φιλίπ» πού τούς είχα άγοράσει στό Λονδίνο, τόν παταγάλο «Μπιζμπουζο» και την μαϊμού «Δαρβίνο».

Ή είσοδος τών νέων αυτών ζώων έκανε την οικονομία μου κ. Γκεκάρ νά βάλη τις φρονές. 'Ο μαϊμ-ντ' ότέλ μου πάλι δέν τολμούσε νά πλησιάζη τ'ο λυκόσκυλο. Μολοντί δέ τούς έθεβαίωνα όλος ότι ό άγριόγατος δέν ήταν καθόλου επικίνδυνος, κανένας άπ' τ'ο προσωπικό μου δέν τολμούσε ν' άνοήξη τ'ο κλουβί του, πού τ'ο είχαιν μεταφέρσει κάτω στόν κήπο. Ζήτηρα τότε ένα σφυρί και μιά τσακάλια γιά νά ξεκαρφώσω μόνη μου την πόρτα του και ν' άπελευθερώσω τόν φτωχό φυλακισμένο άγριόγατο. Βλέποντας τ'ο παραδειγματικό, οι υπηρέτες μου πήραν θάρρος κ' άποκόσασαν ν' άνοήξουν τ'ο κλουβί. Ή κ. Γκεκάρ και ή υπηρέτριες παρακολουθούσαν τ'ο θέμα από τά παράθυρα.

Ή πόρτα άνοιξε τέλος κ' ό άγριόγατος, τρελλός από χαρά, μεθυσμένος από ελευθερία, πήδηξε σάν τίγρης έξω άπ' τ'ο κλουβί, χτυπάοντας στά δέντρα και τραβώντας κατ' εΐθειαν στους σκύλους, οι όποιοι άν και ήσαν τέσσαρες, άρχισαν νά σφάλλουν άπ' τόν τρομό τους. 'Ο παταγάλος, έρεθισμένος, έθωαζε διατεραστικά κρηγινές και ή μαϊμού, άνατριχώνοντας μέσ' στό κλουβί τής, ξεφώνιζε περιτρώμη.

Τό άλλόκοτο αυτό κινώεργο, άντηχάντας μέσ' στή σιωπήλη συνωκία, είχε καταπληκτικά άποτελέσματα. Όλα τά παράθυρα γύρω άνοιξαν και πάνω από σαράντα κεφάλια παρουσιάστησαν σ' αυτά, περιεργα, άνήσυχτα, θιμημένα...

Ένα τρελλό γέλιο είχε κινερώσει τόσο έμένα, όσο και τή φίλη μου Λουίζα Άμπεταμιά και τούς Σωγράφους Γουσταύο Ντορδ και Νιττί, πού είχαιν έρθει νά μ' έπισκεφθούν. Συγχρόνως ό Ζωρζ Ντεσάμ, ένας μουσικός με σπάνιο ταλέντο, προσπαθούσε νά μεγαλοπνηγή αυτή την άλλόκοτη άσμοια, ενώ ό φίλος μου Ζωρζ Κλαρέν, με τις πλάτες τού ταναζόμενες από τ'ο γέλιο, σκεδιάζε την άληθαρήνη αυτή σκηνή.

Την άλλη μέρα σ' όλο τ'ο Λονδίνο δέν μιλούσαν γιά τίποτε άλλο, παρά γιά τ'ο «κοκάνδαλο» αυτό. Έγινε μάλιστα τόσο θόρυβος σκετικώς, ώστε ό κ. Γκό, ό πρτίστας τού θιάσου μας, ήθε νά με παρακαλέση νά πάμω πειά τ' άστεία αυτά, πού άντανακλούσαν σ' όλόκληρη τή ε'Γαλλική Κοκωδία.

Έγώ τόν άκουω, χωρίς νά λέω τίποτε. Μόνο όταν τελείωσε, τόν έπήρα άπ' τ'ο χέρι και τού είπα:

- Έλα νά σου δείξω τ'ο «κοκάνδαλο».

Και τόν παρίσσερα πρds τόν κήπο μου, ακολουθουμένη από τούς άλλους έπισκέπτας μου.

— Άφήστε τόν άγριόγατο! φώναζε όρθια στή σκάλα τού κήπου, όμοια με καπετάνιο πού προστάζει τ'ο πλήρωμα.

Άφησαν πράγματι τόν άγριόγατο έλεύθερο κ' ή Ρίτα τρελλή σκηνή τής προηγουμένης ήμέρας έπανηλήθη γιά δεύτερη φορά. — Βιλέτας, κύριε Γκό, είπα τότε. Αυτό είνε τ'ο «κοκάνδαλο». — Έίσα τρελλή! μου άπάντησε, φιλώντας με κ' έκραυγούσθητα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: τ'ο Ά συνέχεια.

Η Σάρα Μπερνάρ (Σπανία φωτογραφία)